

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Sigdal kommunehus
Dato: Fredag 25. mai 2018
Tidspunkt: Kl. 09.00-11.00
Til stede: Dag Lislien, Frøydis H. Aasen, Tore Kravik, Anne Kristine Norman, Kjell Tore Finnerud, Håvard Kjøntvedt

Forvalter/sekretær var ikke til stede i møtet, men var tilgjengelig på telefon.

Rollag 28.05.2018

Hege Jaren
Sekretær

Saker:

Sak 10/2018	Referatsaker og delegerte saker
Sak 11/2018	Søknad om skilting og merking av turstier, Vegglijfjell Friluftslag
Sak 12/2018	Vedtak om oppstart av arbeid med besøksstrategi, Trillemarka-Rollagsfjell NR
Sak 13/2018	Søknad om transport av graver, Per Green
Sak 14/2018	Eventuelt

Orienteringer og diverse

Orientering fra SNO

Status og planlagte tiltak jfr. bestillingsdialogen 2018

- Ferdsestiller Madonnastien
- Tiltrettelegging Storvatnet-Buvatnet

Besøksstrategi

Tanker rundt oppstart av arbeidet med besøksforvaltning. Diskusjon. Fortsetter i neste møte.

BESØKSSTRATEGI («oppstarttanker»)

Balansere verneverdier, besøkende, grunneierinteresser og lokal verdiskaping

- Fokus på fellestiltak, ikke bedriftsretta tiltak
- Enkel besøksstrategi som knytter sammen allerede utførte tiltak med en flerårig tiltaksplan
- Innfallsporier (infopunkt, startpunkt, utkikkspunkt), tiltrettelegging, kanalisering og informasjon, samarbeid med reis selv og lokale næringsaktører
- Fokusområder med lokalt initiert tiltrettelegging (grunneiere, turlag, turistnæring)
- Informasjon og tiltrettelegging i tråd med merkeavaren for «Norges nasjonalparker»

«Veileder for besøksforvaltning» eller «Mal for enkel besøksstrategi»? ...Eller noe midt i mellom?

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 10/2017 Referatsaker og delegerte saker

Referatsaker (R)

Ingen referatsaker

Delegerte saker (D)

D 9/2018 Dispensasjon for motorferdsel i tråd med øvingsplan i Trillemarka-Rollagsfjell NR, Norsk Folkehjelp Veggli og Rollag - 2018/1803

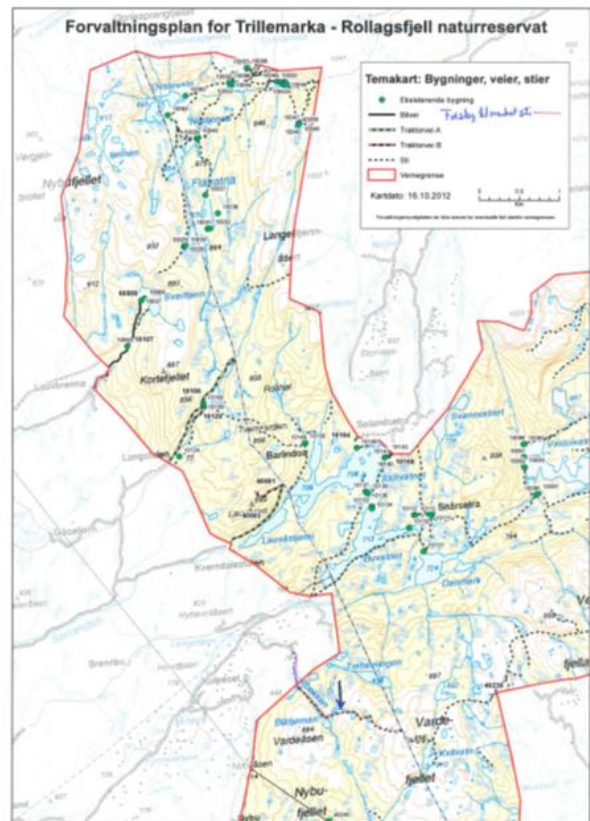
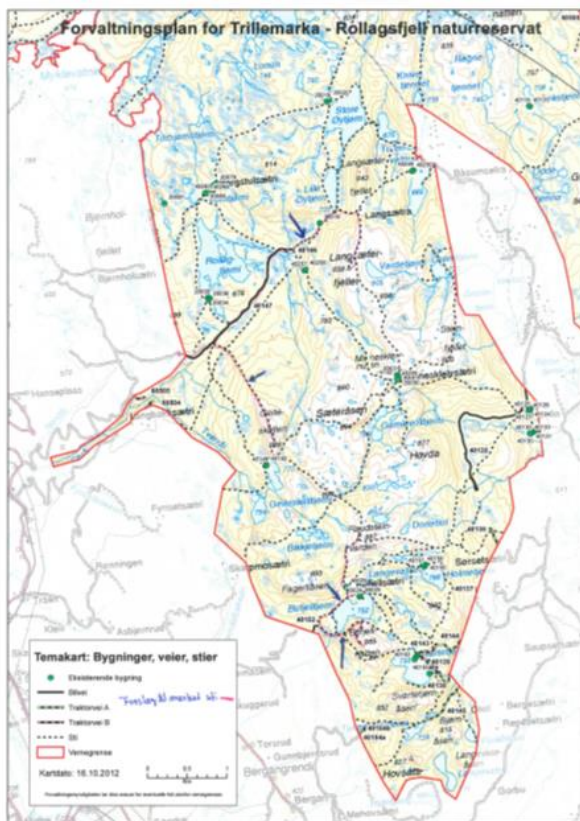
Alle saker som er behandlet etter verneforskriften legges fortløpende inn på www.miljovedtak.no

Sak 11/2018 Søknad om skilting og merking av turstier, Vegglifjell Friluftslag

Fakta

Vegglifjell Friluftslag søker om tillatelse til å merke og skilte turstier og sette opp infoskilt i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Tiltaket er del av prosjektet 20 topper i Rollag kommune, og omfatter 5 topturer langs eksisterende stier innenfor reservatet.

Toppene det ønskes merket til fra nærmeste bilveg/parkeringsplass er:
Bufjellnatten, Rausteinvar den, Geiteskallen, Langseterfjell og Vardefjell.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Prosjektet bruker skiltmalen som følger DNT's merkehåndbok. Ved starten av hver sti vil det bli satt opp et infoskilt i størrelse 500x700 mm.

Vedlegg

Søknad og kart

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Vernebestemmelsene angir i § 3 punkt 3 en rekke generelle tiltak som ikke kan iverksettes – herunder bygging av nye bruer eller klopper, oppsetting av skilt, merking av nye stier eller lignende.

Verneforskriften åpner i § 5 punkt 3 for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking og rydding av nye stier etter søknad. Forvaltningsplanen utdypet i sine retningslinjer at merking og skilting skal skje etter en enhetlig standard fastsatt av forvaltningsmyndigheten.

Stiene det søkes om tillatelse til å merke er registrert som eksisterende i kartene som følger forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og kartlagte naturtyper, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (§ 8).

Omsøkte tiltak er knyttet til eksisterende stier som er registrert gjennom arbeidet med forvaltningsplan for verneområdet og antas ikke å være av en slik karakter at det påvirker kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) på en slik måte at det foreligger konflikt med verneverdiene (§ 9).

De omsøkte tiltakene ansees som et viktig ledd i det igangsatte arbeidet med merking og tilrettelegging av stier i verneområdet. Søknader om tilrettelegging vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser ikke at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§ 10).

Prinsippene i § 11 (*Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) og 12 (*Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*) er vurdert, men ikke funnet relevante i denne sammenhengen.

De omsøkte tiltakene ansees å være i tråd med verneforskriften og de retningslinjer som er gitt i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. I vurderingen av søknaden er det lagt vekt på at tiltaket utføres som et supplement til eksisterende skilting og merking av stier i denne delen av verneområdet. All tilrettelegging krever grunneiers samtykke, og tillatelse til skilting og merking forutsetter at tiltakshaver/søker står som ansvarlig for tillatelse fra alle berørte grunneiere, skiltplan, innkjøp av skilt etter nasjonal standard samt vedlikehold/utskifting av oppsatte skilt og vedlikehold av sti i form av klopplegging dersom økt ferdsel som følge av tilretteleggingen fører til behov for denne type tiltak. Eventuelt behov for tilrettelegging i form av klopplegging skal behandles i egen søknad.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Vegglifjell Friluftslag om tilretteleggingstiltak i form av skilting og merking av 5 stier i 20-topper prosjektet innenfor Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat slik det er beskrevet i søknad med kartvedlegg.

Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere. Tillatelsen omfatter ikke skilting på eller til områder utenfor eksisterende, kartfestede traseer, eller på en slik måte at det kan føre til økt ferdsel på eiendommer der grunneier ikke har gitt samtykke.

Vegglifjell Friluftslag er ansvarlig for utarbeidelse av skiltplan, innkjøp av skilt, samt det praktiske arbeidet med oppsetting av skilt, merking og vedlikehold av stier, skilt og tavler. All skilting skal følge DNT's merkehåndbok. Det skal benyttes trehvite skilt i naturreservatet.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Vedlikeholdsansvaret omfatter også utvidede tilretteleggingstiltak i form av kloppegging, brobygging eller omlegging av sti dersom økt ferdsel fører til slitasje som krever denne type tiltak. Ved behov for utvidede tilretteleggingstiltak skal det sendes ny søknad til forvaltningsmyndigheten.

Tillatelsen er gitt i medhold av § 5 punkt 3 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Vegglifjell Friluftslag om tilretteleggingstiltak i form av skilting og merking av 5 stier i 20-topper prosjektet innenfor Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat slik det er beskrevet i søknad med kartvedlegg.

Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere. Tillatelsen omfatter ikke skilting på eller til områder utenfor eksisterende, kartfestede traseer, eller på en slik måte at det kan føre til økt ferdsel på eiendommer der grunneier ikke har gitt samtykke.

Vegglifjell Friluftslag er ansvarlig for utarbeidelse av skiltplan, innkjøp av skilt, samt det praktiske arbeidet med oppsetting av skilt, merking og vedlikehold av stier, skilt og tavler. All skilting skal følge DNT's merkehåndbok. Det skal benyttes trehvite skilt i naturreservatet.

Vedlikeholdsansvaret omfatter også utvidede tilretteleggingstiltak i form av kloppegging, brobygging eller omlegging av sti dersom økt ferdsel fører til slitasje som krever denne type tiltak. Ved behov for utvidede tilretteleggingstiltak skal det sendes ny søknad til forvaltningsmyndigheten.

Tillatelsen er gitt i medhold av § 5 punkt 3 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Sak 12/2018 Vedtak om oppstart av arbeid med besøksstrategi, Trillemarka-Rollagsfjell NR

Fakta

Alle verneområder skal ha utarbeidet besøksstrategi innen utgangen av 2020. En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for et verneområde, og skal vise hvilke tiltak som er nødvendig for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder for besøksforvaltning i norske verneområder ([M-415](#)). Veilederen omtaler prosessen med å lage besøksstrategi for nasjonalparker og store landskapsvernområder.

Besøksforvaltning er også et aktuelt tema i mange naturreservater og mindre landskapsvernområder, og det er med bakgrunn i dette utarbeidet en [mal for enkel besøksstrategi](#) for områder med få og relativt enkle problemstillinger knyttet til besøk. For slike områder er det unødvendig å lage omfattende strategier, men det er likevel nyttig å planlegge systematisk hvordan man vil ta imot de besøkende på en god måte slik at det ikke går ut over naturverdiene.

Veilederen henstiller om at forvaltningsmyndigheten gjør vedtak om oppstart av arbeidet med besøksstrategi, og det bør som en del av vedtaket framgå at det skal utarbeides en prosjektplan for arbeidet. Veileder og mal viser eksempler på innhold i prosjektplan og besøksstrategi.

Vedlegg

- [Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder M-415](#)
- [Mal for enkel besøksstrategi](#)

Vurdering

Hvor stort behov det er for besøksstrategi i et verneområde vil være avhengig av mengde bruk og forvaltningsutfordringer knyttet til ferdsel og friluftsliv. Veileder M-415 omtaler i hovedsak prosessen med å lage

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

besøksstrategi for nasjonalparker og store landskapsvernområder, mens malen for enkel besøksstrategi er et verktøy som passer for mindre verneområder eller områder med mindre utfordringer knyttet til ferdsel og konflikt med verneverdiene.

Veilederen viser til at det på sikt er ønskelig at besøksstrategien inngår som en del av forvaltningsplanen eller som vedlegg til denne. Verneområder som forvaltes av nasjonalpark- eller verneområdestyrer skal revidere sin forvaltningsplan hvert 10. år. Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble godkjent av Miljødirektoratet i 2013, og det er derfor ikke naturlig å starte arbeidet med revisjon av denne parallelt med besøksstrategien innen utgangen av 2020. Målet for arbeidet med besøksstrategi bør ut fra dette være at det utarbeides en konkret og målrettet strategi som innarbeides og justeres/oppdateres ut fra de erfaringer som er gjort når arbeidet med revisjon av forvaltningsplan starter.

Etter dialog med Miljødirektoratet har vi fått anbefaling om og klarsignal for å legge opp arbeidet med besøksstrategi etter enkel mal. Den enkle malen bruker samme oppsett som malen for besøksstrategi i veileder M-415, men viser hva som kan reduseres dersom det er få og enkle problemstillinger knyttet til verneområdet. Ut over dette kan forvaltningsmyndigheten vurdere om det er nyttig å ta i bruk flere verktøy fra veilederen. Det er altså fullt mulig å legge nivået for arbeidet med besøksstrategi et sted mellom de to malene og tilpasse arbeidet best mulig for å balansere verneverdier, besøkende, grunneierinteresser og lokal verdiskaping i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret vedtar å starte opp arbeidet med besøksstrategi for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Forvalter skal utarbeide en enkel prosjektplan som grunnlag for det videre arbeidet til neste styremøte.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret vedtar å starte opp arbeidet med besøksstrategi for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Forvalter skal utarbeide en enkel prosjektplan som grunnlag for det videre arbeidet til neste styremøte.

Sak 13/2018 Søknad om transport av graver, Per Green

Fakta

Per Green søker på vegne av sine foreldre Sigrud og Ole Green om dispensasjon fra verneforskriften for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat for transport av graver i forbindelse med oppstart av arbeid knyttet til godkjent byggetiltak i sak 8/2018 på eksisterende hytte på eiendommen Sinerbu gbnr 129/15.

Transporten vil foregå langs bilvei og traktorslepe til hytta 26/5 og 27/5 2018. Søker viser til at det er snakk om en liten graver med jernbelter som setter minimalt med spor i underlaget. Det er tørt i terrenget nå, dette bidrar til ytterligere til minimalt med spor langs strekningen på ca 150 m som går langs eksisterende traktorslepe fra enden av bilvegen til hytta.

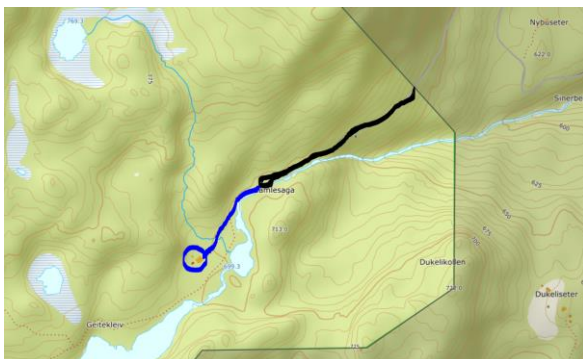

Fig. 1. Bilveg (svart), traktorveg (blå)

Vurdering

Det er generelt forbud mot motorisert ferdsel i naturreservatet jfr. § 3 pkt 4 i verneforskriften.

Omsøkte transport er knyttet til gjeldende dispensasjon for tilbygg til eksisterende husvære, og behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven (NML). Denne hjemmelen kan kun benyttes i spesielle tilfeller der omsøkte tiltak ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Omsøkte tiltak vurderes i det følgende i forhold til disse prinsippene.

Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte naturverdier og opplysninger i søknaden, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (§ 8). Tiltaket er knyttet til transport langs eksisterende bilveg og traktorveg og berører ikke registrerte kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) som gjør at det foreligger direkte konflikt med verneverdiene (§ 9). Det er registrert i overkant av 190 bygninger i verneområdet, og tiltak knyttet til vedlikehold og byggeaktivitet vil kunne medføre presedens og kan derfor ikke vurderes som et isolert tilfelle. Denne type tiltak vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser likevel ikke at den samlede belastningen av denne type vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§10). Transporten gjennomføres på barmark, men prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder ansees ivaretatt ved at transporten utføres med en liten graver langs eksisterende bil- og traktorveg på et tidspunkt der det er minimal fare for sporsetting (§ 12). Verneforskriften gir åpning for at det kan gis tillatelse til restaurering/ombygging og oppføring av mindre tilbygg til eksisterende bebyggelse, noe som gir signaler om at tiltak knyttet til transport i forbindelse med denne type tiltak ikke er vurdert som uforenlig med vernet og verneverdiene på generelt grunnlag.

Saksbehandler har vurdert prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12, men har ikke funnet de relevante i denne saken.

Tiltaket er knyttet til gjeldende dispensasjon for tilbygg på eksisterende husvære, og ansees med bakgrunn i overstående vurderinger å være i tråd med det som kan tillates innenfor gjeldende regelverk.

Forslag til vedtak

Per Green gis tillatelse til transport av graver i forbindelse med oppstart av arbeid med tilbygg til hytte på eiendommen g/bnr 129/15 ved Sinern. Tillatelsen gjelder for nødvendig transport og arbeid knyttet til dispensasjon for byggetiltak gitt i sak 8/2018 langs bilveg og traktorveg innenfor Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 26-27/5 2018 slik det er beskrevet i søknaden. Det skal ikke utføres grunnarbeid utover det som er nødvendig for oppføring av tilbygg. Tillatelsen forutsetter at det gjøres tiltak for å redusere faren for kjørespor.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Det må i tillegg innhentes nødvendige tillatelser fra berørte grunneiere og fra Sigdal kommune etter kommunalt regelverk.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Per Green gis tillatelse til transport av graver i forbindelse med oppstart av arbeid med tilbygg til hytte på eiendommen g/bnr 129/15 ved Sinern. Tillatelsen gjelder for nødvendig transport og arbeid knyttet til dispensasjon for byggetiltak gitt i sak 8/2018 langs bilveg og traktorveg innenfor Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 26-27/5 2018 slik det er beskrevet i søknaden. Det skal ikke utføres grunnarbeid utover det som er nødvendig for oppføring av tilbygg. Tillatelsen forutsetter at det gjøres tiltak for å redusere faren for kjørespor.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Det må i tillegg innhentes nødvendige tillatelser fra berørte grunneiere og fra Sigdal kommune etter kommunalt regelverk.

Sak 14/2018 Eventuelt

Søknad fra NMBU om tillatelse til forskning i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.
Forvaltningsstyret delegerer til forvalter å behandle saken.